

První setkání Fóra ochrany přírody

24. 3. 2012

Praha, Suchdol

Setkání se zúčastnilo 53 lidí.

Organizátoři Fóra nejprve seznámili účastníky s cíli Fóra a tohoto setkání a ujasnili **pravidla diskuze**:

- *každý představuje pouze svůj osobní názor, nikoliv pozici svého zaměstnavatele nebo jakékoliv jiné skupiny*
- *vyloučeny jsou osobní výpady*
- *Fórum se nebude vymezovat vůči jiné skupině osob či institucím*
- *Fórum je otevřené a nepředjímá závěry*
- *obecná kritika („všechno je špatně“) na Fórum nepatří.*

Pak se představovali jednotliví účastníci a v rámci jedné minuty museli shrnout svůj názor na to, co je nejsilnější a co nejslabší stránkou české ochrany přírody, a navrhnout jedno téma, kterému by se Fórum mělo věnovat v nadcházejícím období 1 – 2 let. Přehled jednotlivých názorů je uveden v Příloze I, listu 1.

V rámci této části byly pojmenovány tyto **silné stránky OP**:

- profesní kvalita v OP – 18 hlasů
- legislativa (zákon 114) – 12 hlasů
- velký počet angažovaných lidí – 10 hlasů
- tradice – 5 hlasů
- státní správa v OP – 4 hlasy
- odborný potenciál (data, věda) – 4 hlasy
- velký počet ZCHÚ (zachovalá příroda) – 3 hlasy
- potenciál NNO – 2 hlasy
- komunikace s odborníky – 1 hlas

- dostatek finančních prostředků – 1 hlas
- „jiný“ vztah k přírodě (myšleno vztah ochranářů k přírodě) – 1 hlas
- OP je součástí celospolečenského zájmu – 1 hlas
- účast veřejnosti na rozhodování – 1 hlas
- v OP působí lidé s přesahem vědomostí a zkušeností do jiných oborů – 1 hlas
- infrastruktura v OP – 1 hlas

Jako **slabé stránky OP** byly identifikovány:

- neumíme komunikovat s veřejností (s hospodáři, akademiky, neumíme zaujmout potenciální partnery, jsme budováni shora, ne s podporou veřejnosti) – 12 hlasů
- nedostatek respektu (OP není veřejnou záležitostí, jsme vnímáni jako brzda rozvoje) – 6 hlasů
- absence cílů – 5 hlasů
- nedostatek sebereflexe (nehodnotíme efektivitu, nejednáme efektivně) – 3 hlasy
- nedostatečná péče o krajinu (špatná, nevhodná) – 3 hlasy
- vymahatelnost zákona (pod- i nadužívání, účelové změny) – 3 hlasy
- aplikovaný výzkum (potřebujeme jeho rozvoj, nedostatek uplatňování výzkumu v praxi, neumíme „conservation biology“) – 2 hlasy
- nekvalitní státní správa (roztříštěnost, neprofesionalita v rozhodování) – 2 hlasy
- převod existujících znalostí do praxe – 1 hlas
- nedostatek vhodného vzdělání – 1 hlas
- OP chce protection nebo conservation? – 1 hlas
- nedostatek spolupráce v OP – 1 hlas
- přebujelá, a tedy zranitelná legislativa – 1 hlas
- politické vlivy v rozhodování – 1 hlas
- bázlivost – 1 hlas
- chybí nám „radikální křídlo“ (vize) – 1 hlas

Tématické okruhy k diskusi a vytipování témat byly navrženy tyto:

- pozitivní prezentace OP veřejnosti (návrat prestiže, „vypouzdření se“, ukázat hodnotu přírody) – 14 hlasů
- definice cílů a popis směřování, koncepce na základě diskuze a hodnocení – 11 hlasů
- zajištění péče o krajinu – 5 hlasů
- ochrana ekosystémů a procesů místo druhů – 2 hlasy
- zhodnocení využívání legislativy – 2 hlasy
- koncepce NP – 2 hlasy
- definice smyslu OP – 1 hlas

- OP a rezorty, které v krajině působí – 1 hlas
- adaptace na nové zásadní koncepty – 1 hlas
- zhodnocení územního plánování – 1 hlas
- prosazovat reálnou OP – 1 hlas
- opomíjené způsoby managementu, náhrada již neexistujících procesů – 1 hlas
- udržitelné zajištění managementů – 1 hlas
- klimatické změny – vliv na přírodu – 1 hlas
- nekompletnost národního seznamu NATURA 2000 – 1 hlas
- hodnocení ekosystémových služeb – 1 hlas
- využitelnost vědy – 1 hlas
- lepší využití odborného potenciálu – 1 hlas
- zamezení odlivu odborníků – 1 hlas
- povinné profesní vzdělávání – 1 hlas
- hodnocení efektivity profesionálů – 1 hlas
- konflikty různých ochranářských přístupů – 1 hlas
- najít zpětnou vazbu v sobě – 1 hlas
- jak efektivně dosáhnout cílů – 1 hlas

Na základě těchto témat byly vybrány 4 nejfrekventovanější okruhy, kterým se účastníci Fóra věnovali po obědě. Účastníci se rozdělili podle témat, která je zajímala, a diskutovali v tzv. kavárnách. Každou z nich řídil „kavárník“ (moderátor).

Zadání práce pro kavárny bylo:

1. stanovte/pojmenujte v daném problémovém okruhu témata/problémy/otázky, které je možné v rámci Fóra v nejbližším období (1-2 roky) diskutovat a řešit.
2. vyberte maximálně 4 nejdůležitější
3. zvažte, koho k tématu přizvat.

Tématické okruhy pro kavárny byly:

- práce s veřejností
- cíle, koncepce v OP
- volná krajina a její ochrana
- péče o CHÚ

Vzhledem k počtu zájemců o diskusi na téma „cíle, koncepce v OP“ a „volná krajina a její ochrana“ bylo na tato témata zorganizováno vždy po 2 kavárnách. Cílem práce v každé kavárně bylo shodnout se na maximálně 4 tématech v rámci daného problémového okruhu, doporučených pro další práci Fóra.

Po skončení práce v kavárnách představili „kavárníci“ za jednotlivé skupiny 4 nejdůležitější témata z dané kavárny. Tato témata byla zveřejněna. Každý účastník poté obdržel max. 2 hlasy, které mohl dát jím preferovaným tématům. Výsledné počty hlasů byly sečteny a stanoveno pořadí a tedy i priorita témat.

Práce s veřejností (kavárník D. Pithart)

- hledejme společné zájmy s různými skupinami a potenciálními spojenci! (3 hlasy)
- zamysleme se nad postojem ochrany přírody k přítomnosti lidí v přírodě! (1 hlas)
- kultivujme vyjednávací schopnosti a buďme odvážní a sebevědomí! (1 hlas)
- naučme se vysvětlovat! (14 hlasů)
 - proč, co a jak děláme nebo omezujeme
 - co se povedlo a jak to prospívá všem
 - na co jsme přišli (výzkum)

Péče o CHÚ (kavárník T. Rothrockl)

- problematika vlastnictví jako nástroje zajištění péče o vybraná ZCHÚ (1 hlas)
- odborná oponentura jako nástroj zlepšení kvality plánů péče o MZCHÚ) (1 hlas)
- ochrana vodních toků v ZCHÚ jako dynamických systémů (3 hlasy)
- problematika „divočiny“ v managementu ZCHÚ (10 hlasů)

Cíle, koncepce v OP (kavárník J. Dušek)

- analýza chybného postupu přípravy a implementace koncepcí (příkladový přístup k přenosu vědeckých dat + vytvoření tlaku na jejich využití) (2 hlasy)
- analýza důsledků špatných koncepcí určených „pro ochranu přírody) (0 hlasů)
- vytvoření vize budoucího stavu přírody a krajiny (14 hlasů)
- návrhy na tvorbu, propojování a úpravu koncepcí, včetně doporučení rolí účastníků (příkladový návrh pro regionální programy se stabilními cíli, např. NP) (1 hlas)

Cíle, koncepce v OP (kavárník P. Birklen)

- ochrana biologické rozmanitosti (4 hlasy)
 - stanovení cílů a priorit
 - rizika
 - jak sledovat biologickou rozmanitost
- volná krajina (2 hlasy)
 - identifikace kvality krajiny (kategorizace)

- systém hodnocení změn
- systém hodnocení v ochraně přírody (6 hlasů)
 - indikátory
 - využití konceptu ekosystémových služeb
- jak má strategie OP vypadat?
 - cílová skupina
 - uplatnitelnost

Volná krajina a její ochrana (kavárník P. Roth)

- dopady sektorových zákonů na biodiverzitu (15 hlasů)
- diverzita habitatů a managementů v krajině + role „obyčejného života“ (4 hlasy)
- biologická funkce dopravní infrastruktury + po-těžebných ploch (4 hlasy)
- přesměrování zemědělských a lesnických dotací dle nového konceptu krajiny (4 hlasy)

Volná krajina a její ochrana (kavárník M. Hošek)

- spolupráce ÚP a OP při přípravě kvalitního ÚPD (5 hlasů)
 - ke spolupráci navrženi
- jsou naše nástroje pro udržení či vytvoření ekologické struktury (stability) správné? (ÚSES) (0 hlasů)
 - ke spolupráci navržen M. Hájek
- definovat hodnotu a potenciál krajiny a určit si ukazatele pro hodnocení (0 hlasů)
 - ke spolupráci navrženi Löw, Culek, Vorel, Sklenička, Cílek
- komunikace s uživateli o zájmech OP v krajině (1 hlas)
 - ke spolupráci navrženi M. Lípa, J. Pražan, R. Tropek

Závěrečné vyhodnocení:

Nejvíce hlasů získala tato témata:

- **analýza dopadu sektorových zákonů na biodiverzitu,**
- **výzva „naučme se vysvětlovat“, a**
- **vytvoření vize budoucího stavu přírody a krajiny.**

Posledně jmenované téma je ve skutečnosti nejsilnější, protože se tato myšlenka opakovala ve více kavárnách (definovat hodnotu a potenciál krajiny, identifikace kvality krajiny). Výrazně vystoupila ještě problematika managementu „divočiny“ v CHÚ, která může být rozšířena i do volné krajiny (diverzita habitatů a typů managementu v krajině + role „obyčejného života“).

Nakonec byli účastníci vyzváni ke zhodnocení tohoto setkání Fóra ochrany přírody. Organizátory zajímaly klady, které v této akci a celé iniciativě spatřují, ale i připomínky; účastníci měli rovněž možnost něco organizátorům vzkázat.

Mezi klady byla vyzdvižena především připravenost akce, moderování, formát a věcnost diskuse (tab. 1). Hlavní připomínky k akci se týkaly cateringu, termínu a zkonkrétnění témat diskuse (tab. 2). Podrobnější přehled kladů a záporů je v příloze I, list 2; přehled všech příspěvků je uveden níže v tomto dokumentu.

Tab. 1: Klady prvního setkání FOP

myšlenka FOP	nápad FOP	4
	možnost výměny názorů	3
	výsledek tohoto setkání	3
	otevřenost fóra	2
lidé	výběr lidí	6
	zápal lidí	4
organizace	připravenost akce	4
	průběh akce	16
	moderování	9
	formát diskuze	8
	věcnost diskuze	8
	časová disciplína	5
	pracovní atmosféra	6
místo	že pak bude hospoda	1
	Prostředí	2

Tab. 2: připomínky k prvnímu setkání FOP

termín	termín v průběhu roku	5
	všední den	2
místo	v ZCHÚ	1
organizace	jasnější vytyčení cíle celého setkání a funkce FOP	2
	přesněji formulované cíle a otázky pro diskuzi	3
	konkrétnější témata	4
	změnit rotaci v kavárnách	1
	příliš liberální řízení diskuze	1
	zmenšit roztříštěnost témat	1
	ujasnění dalšího postupu	3
	vymezit a upřesnit formu výstupů	1
	změnit catering	8
	dále	genderové složení - málo žen
zlepšení svých kvalit jako účastníka fóra		1